

HET VIJFDE PENNINGKOHIER VAN DE HEERLIJKHEID DER TEMPELIERS (OOST- EN WESTVLETEREN) UIT 1578

De heerlijkheid der Tempeliers in Oost-en Westvleteren was een van 14 *branchen*, zoals de losse heerlijkheden in Veurne-Ambacht genoemd werden. Zij behoorde toe aan de orde van de ridders van Malta. De commandeur oefende er hoge, middele en lage justitie uit. Het foncier was 13 gemeten groot. In de straat van Westvleteren naar Poperinge ter hoogte van de huidige Tempeliersdreef vindt men nog de ruïnes van deze Tempeliershoeve. De heerlijkheid der Tempeliers was de derde kleinste heerlijkheid onder de *branchen*: in een repartitie van een bedde van 4 januari 1567, groot 1.459 Lb en 5 denieren, droeg zij voor 7 Lb. 7 sch. 3 denieren bij. De heerlijkheden het Vrije van Rijsel en Nieuwkapelle (1) droegen als de twee grootste heerlijkheden resp. voor 144 Lb. 6 denieren en 141 Lb 8 schellingen bij, dus ongeveer 20 maal zo veel (2).

Het oorspronkelijke Vleteren splitste zich in 1076 in twee parochies: Oost- en Westvleteren. Bijna 900 jaar later fuseerden de twee dorpen in 1970 opnieuw tot de fusiegemeente Vleteren en kregen er toen nog het buurdorp Woesten bij.

Voor wat penningkohieren zijn, de historische context en hun genealogisch belang verwijzen we naar ons eerder artikel over het kohier van de 5de penning van de heerlijkheid 'het Vrije van Sint-Omaars' (3).

Het kohier van de heerlijkheid der Tempeliers in West- en Oostvleteren werd afgesloten op 26 augustus 1579 en gaat over het jaar 1578. De te betalen bedragen zijn steeds 1/5de van de pachtprijs of van de geschatte waarde voor de eigendommen. Zij worden in deze transcriptie niet vermeld.

Declaratie van(de) Ervelicke en(de) and(er) ghoedin(ghen) beseten en(de) ghebruuckt in tyt van pachte bijde subsequeute en(de) naervolghen(de) p(er)sonen over de heerlijkhede van(de) Templiers, gheseijt Te Peerboom, toebehooren(de) den commanduer van Vlaendren, gheleghen binnen de p(ro)chien van Oost en Westvleteren danof de tauxatien van(de) v-en pen(ninck) van(de) jaerlycxschen pacht, bij Baill(iu) en(de) Schepenen der zelve heerlijkhede, ghedaecht es gheweest upde ontblootin(ghe) van(de) zelve jaere en(de) ougst 1578 (4).

1ste rubriek: pachters van gronden door hen gebruikt.

- Malen VOLMARE houdt in pacht (5) van de voornoemde commandeur 13 gemeten 2 lijnen land *emmers de wicke* (6) liggende in Westvleteren, waarvan 5 gemeten en 2 lijnen met de huizingen erop staande, liggen onder de heerlijkheid der Tempeliers en de rest onder de keure van Veurnambacht voor 62 Lb. par. per jaar *den hoop* (7).

- (1) Over dezee twee heerlijkheden zie: P. DONCHE 'Het 5de penningkohier van de heerlijkheid Nieuwkapelle uit 1578', in: *Vlaamse Stam*, jrg. 36, nr. 5 (mei 2000) en IDEM, 'Het 5de penningkohier van de heerlijkheid "Het Vrije van Rijsel" (Stuivekenskerke, Oudekapelle, Kaaskerke en Sint-Jacobskapelle) uit 1578', in: *Vlaamse Stam*, jrg. 35, nr. 11-12 (nov-dec. 1999)
- (2) L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des Pays et Comté de Flandre. Quartier de Furnes* Coutumes de la ville et chatellenie de Furnes, deel I p. 283, Brussel, 1897
- (3) P. DONCHE 'Het 5de penningkohier van de heerlijkheid "Het Vrije van Sint-Omaars" (Alveringem) uit 1578', in: *Vlaamse Stam*, jrg. 35 nr. 5 (mei 1999) pp. 233-243
- (4) RAB, Generaliteit der 8 prochieën, nr. 280.
- (5) In de tekst staat letterlijk: *Malen Volmare houdt in van zelve commanduer van Vlaendren de nombre van*. Na *houdt in* is dus blijkbaar het woordje *pachte* per vergissing vergeten.
- (6) *emmers de wicke*: het geheel
- (7) *den hoop*: voor het geheel.

- De zelfde houdt nog in pacht van de dis van Westvleteren, 7 lijnen land liggend in Westvleteren onder de keure van Veurnambacht voor 28 Lb. par. per jaar.
- De zelfde houdt ook nog in pacht van Jacob VAN NORDOVER, 2 gemeten *hoeyghars* (8) liggend in Westvleteren onder de keure van Veurnambacht voor 45 Lb. par. per jaar.
- De zelfde houdt ook nog in pacht van de voornoemde dis van Westvleteren een half gemet land *p(re)ter* (9) 10 roeden liggend in Westvleteren onder de keure van Veurnambacht voor 32 sch. par. per jaar.
- De zelfde houdt in pacht van Pieter GHIJSELEN 4 lijnen land liggend in Westvleteren voor 8 Lb. par. per jaar.
- Jan DE BUL houdt in pacht van Lauwijck MAKEBLIJDE 1 gemet land liggende onder de heerlijkheid der Tempeliers binnen Westvleteren voor 5 Lb. par. per jaar.
- De zelfde houdt nog in pacht van Jan GHEROEN 2 lijnen land liggend alsvoorren voor 4 Lb. par. per jaar.
- De zelfde houdt nog in pacht van Antuenis PLATEVOET 1 lijn land liggend alsvoorren voor 3 Lb. per jaar.
- De zelfde pacht nog van de kinderen van Dierick INSELX een zeker part land voor 3 Lb. par. per jaar.
- Jan GHIJSELEN houdt in pacht van Jan BUTSUENE een behuisd hofstedeke met 5,5 gemeten land liggende onder de heerlijkheid der Tempeliers binnen Westvleteren voor 32 Lb. par. per jaar.
- Jan ELLEGOET houdt in pacht van Cornelis PERSIN een behuisde hofstede met 2 gemeten land liggende onder dezelfde heerlijkheid binnen Oostvleteren voor 20 Lb. par. per jaar *de wicke* (10).
- Marcx ANOOT houdt in pacht van Clays PORENT een behuisd hofstedeke met 1 gemet land liggend in Westvleteren onder de voornoemde heerlijkheid voor 24 Lb. par. per jaar.
- Jan BLIECK als overgenomen hebbend van Franchoys BEGHAGHEL zijn pachter van 4 gemeten land onder dezelfde heerlijkheid toebehorend de wezen van Mathijs DE WICKER in pacht gaand voor 48 Lb. par. per jaar.
- Ameyt HEENS (11) houdt in pacht van Clays PORENT de Couckuut molen met 3 gemeten *preter* (min) 28 roeden land dit alles toebehorend aan de commandeur van Vlaanderen, liggende onder de heerlijkheid van de Tempeliers in Westvleteren voor 144 Lb. par. per jaar.
- Paesschier PERSIN houdt in pacht van de voornoemde commandeur, 2 gemeten land waarop staan de huizingen van Michiel LANGHETE voor 12 Lb. par. per jaar.

(8) *hoeyghars*: hooigras weide.

(9) *preter*: min, dus een half gemet min 10 roeden.

(10) *de wicke*: voor het geheel

(11) De scheiding tussen voornaam en familienaam is onduidelijk

- Pieter DE MOL pacht van Pieter SCHEVELEN een behuisd hofstedeke met 13,5 gemeten en 26 roeden land liggende in Westvleteren, waarvan 4,5 gemeten met de huizingen eropstaande liggend onder de voornoemde heerlijkheid en de rest onder de keure van Veurnambacht, voor 8 Lb. par. per jaar per gemet, *compt den hoop* (voor het geheel) 108 Lb 14 sch. par. per jaar.
  - De zelfde houdt nog in pacht van Pieter BEKEMAN 4 gemeten land liggend in Westvleteren onder de keure van Veurnambacht voor 5 Lb. 12 sch. par. per jaar.
  - Franchoijs DE NAGHEL houdt in pacht van de commandeur van Vlaanderen 4 gemeten en 1 lijn land liggende onder de voornoemde heerlijkheid binnen Oostvleteren voor 32 Lb. par. per jaar.
  - Jan ALAERT pacht van Lauwijck MAKEBLIJDE een behuisde hofstede met 5 vierendeel land liggend in Westvleteren onder de voornoemde heerlijkheid, hetwelke hij overgedragen heeft met zijn andere parten land ter taxatie in Westvleteren.
  - Gheraert VANDE WALLEN houdt in pacht van Christiaen WARREMOES 3 gemeten land met de huizingen eropstaande liggend in Oostvleteren onder de voornoemde heerlijkheid, hetwelk hij met zekere andere pachten heeft laten taxeren in Oostvleteren.
  - Jan MOREIJ pacht van Lucas DE STICKER 2 gemeten land met de huizingen eropstaande toebeborend Joos DALFIN liggend in Oostvleteren onder de heerlijkheid van de Tempeliers voor 12 Lb. par. per jaar.
  - Lucas DE STICKER pacht van jonkheer Jan ANDROOY 2 gemeten land liggend in Oostvleteren onder de zelfde heerlijkheid voor 6 Lb. par. per jaar (per gemet), samen dus 12 Lb. par. per jaar.
- Hier naevolghen de roeren(de) en(de) onroeren(de) ghoedin(ghen) ghebruuct en(de) gheposs(ess)jeert bij de proprietarissen en(de) usufructuarissen up voorleden jaer 1578.*
- Jan DE WILDE fs Franchoys houdt in proprieiteit 8 gemeten bos, een leen zijnde, liggend in Westvleteren onder de heerlijkheid [van de Tempeliers] geëstimeerd 3 Lb 10 sch. per gemet, *compt den hoop* (voor het geheel) 28 Lb.
  - Joos DOLFEN houdt in proprieiteit 2 gemeten 1 lijn liggend in Oostvleteren onder dezelfde heerlijkheid geëstimeerd 4 Lb. per gemet *compt den hoop* (voor het geheel) 9 Lb. 6 sch.
  - Maillaert VOLMARE houdt in proprieiteit 3 gemeten land liggende in Westvleteren onder de keure van Veurnambacht, geëstimeerd 3 pond 10 sch. per gemet, *compt den hoop* (voor het geheel), 10 Lb. 10 sch.
  - Jan DE WILDE fs Daneels houdt 4 gemeten, een bos zijnde, liggende onder dezelfde heerlijkheid in Westvleteren, geëstimeerd 3 Lb. 10 sch. het gemet, samen 14 Lb.
  - Franchoijs VEKEMAN houdt als proprieitaris 4,5 gemeten 1 lijn 54 roeden land ook bos zijnd, liggend in Westvleteren, geëstimeerd 16 Lb. 6 sch. 8 denieren *den hoop*.
  - Jacob OGIERS houdt als proprieitaris een leen van 3 gemeten 76 roeden elst gehouden van de voornoemde commandeur liggend in Westvleteren, geëstimeerd 3 Lb. 10 sch. per gemet, samen 11 Lb 7,5 sch..

- Charles DE WAGHEM(AEKERE) houdt in proprieteit 5 gemeten 80 roeden leen, een bos zijnde, gehouden van de voornoemde commandeur en gelegen in Oostvleteren, geëstimeerd voor 17 Lb. 10 sch.
- W(illem) BLIECK houdt in proprieteit 5 gemeten 57 roeden land, een leen zijnde, liggende in Westvleteren te *Plancken Brigghes* geëstimeerd 17 Lb. 10 sch.
- Lauwijck MAKEBLIJDE houdt in proprieteit 8 gemeten 2 lijnen 50 roeden leen, een bos zijnde, gehouden van de voornoemde commandeur, liggend in Westvleteren, geëstimeerd 3 Lb. 10 sch. per gemet, *compt den hoop* 10 Lb. 18 sch. 4 denieren.
- Jan DE BUL houdt in proprieteit een behuisd hofstedeke op land dat hij pacht van Antheunis PLATEVOET en *d'aeldinghen (12)* van Dierick INES geëstimeerd 4 Lb. per jaar.
- Rogier VANDE .ERNE houdt in proprieteit 50 roeden land met de huizingen daarop staande geëstimeerd 8 Lb. par. per jaar.

Aldus ghetaxeert bij Baill(iu) en Schepenen vand(er) voors(eide) heerl(ykheid) van(de) Templiers desen xxvj-en augustij 1579, mij Toorconde als Baill(iu).

Pieter Donche

---

(12) aeldinghen: erfgenamen